

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

[Sefer Melakhim]

[Sefer Melakhim]

Shelomoh ben Yitshak

5565 [1804/1805]

ן

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9706](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9706)

מלכים ב ד ה

חרגום אשכנזי מז

וַיֹּאכְלוּ וַיִּוְחָרוּ כְּדַבֵּר יְהוָה :

אונר ליסען איבער , וויי דער עוויגע
פֿערהייסען האַטטע .

ה (א) וַנַּעֲמַן שַׂר־צָבָא מֶלֶךְ־
אֲרָם הָיָה אִישׁ גָּדוֹל לְפָנָיו
אֲדָנָיו וּנְשָׂא פָנִים כִּי־בו נָתַן
יְהוָה הַשְׁוֵעָה לְאֲרָם וְהָאִישׁ הָיָה

ה (א) נעמן , פֿעל דרדערר דעם
קעניגס פֿאַן ארם , וואָר בייא
זיינעם העררן זעהר אַנגעזעהען אונר אין
גראַסער גנאָדע , דען דורך איהן פֿערליה
דער עוויגע איינסט ארם איינען זיג ;
דיוער

רש"י גבור

באור

זן : (מג) ומה אתן זה . כל לחם ולחם :
ה (א) ונעמן שר צבא . ניסים
שנעשו על ידי איסע מוסדר והולך :
תשועה לארם . הוא נושא בקשת לתומו

ה (א) כי בו נתן ה' תשועה לארם ,
אריעל ידיה עבד ה' נכסח לארם .
(הכשדי) "היה גבור חיל , והיה מוכרע ."

(ב) וארם

מ כ ל ל י ו פ

והרג

ד (ב) כל צבית , פי' מאומה : אשך , הלנין והאלף כוספת : (ה) בערה , עליה :
(ד) ושלמו , ענין גמול ופרעון : (ט) חנה כא , אינו אומר כי עתה ידעה ולא קודם
כי ידוע הי' אלפסע לאיש אלהי' וקדוש רק מלת נא ר"ל עתה כריך לעשות לו דבר כיין שהוא רגיל
אכלנו ידעתי כי איש כו' וצריך שנעשה לו כבוד : (י) עלית קיר , נקראת כן לפי שהיא על
הבית ואדם עולה לה וסומך עלי' אל הקיר כלו' שיהי' בנוי בכתלים שהוא בנין אננים לא
במחיצות קנים והנזים : (יב) גחוי נערו : מי שהוא קטן בשנים יקרא נער ולפי שדרך הקטן
לשרת את הגדול נקרא המשרת נער ואע"פ שהוא גדול בשנים : (יג) החרדה , ענין התמועה
מנלי הסחד כלו' התנועת נעבורנו והסעת כליו ממקום למקום ופניות לנו מקום : (טז) בעת
ח' , כמועד הזה בעת הזאת שיהי' ראוי' לילד לשבעה חדשי' או לתשעה והיולדת תקרא ח'
בדבריו"ל : אל אדני אל תכונ , הכפל לחזק הדבר לבקש ממנו שלא יכזב אלא שיהי' הדב'
עב' פוסי' ה' כן של קיימא : (יט) ראשו ראשי , כן דרך הגוהים והכואבני' לכפול דבריהם :
(כג) לא חדש , יום ראשון לבדו מהחדש נקרא חדש , [ובשרה חדש פי' הריק'ם שלשים יום
כלו' לא עבר עדיין "חדש ולא חסי' שבע שראית אותי] : (כד) תעצה , אל תעכב לו
הצמחה לרפוא : (כה) השונמית , סמוכות היום מן אונס : (כו) ותאמר שלום , ה"ל
מקרא קצר שהי' לו לבתוב וישאל לה ותאמר שלום : (כו) להרפה , בעבור כבודה שלא תשק
רגלו הכביא או לכבוד הכביא שלא תחזק ברגליו : (כח) לא תשלה , שאמרה אל תכזב ותשל
כמו שגגה [וי' מתשלה מענין ובשליטה ופי' לא תתן זרע בשלייתי : (כט) לא תכרכו , ענין
שאלת שלום : (לא) ואון קטן , חזר כי הוא מלרע ב' כ' ב' יונה ותנחנו מלאכות מלעיל בכל
הספרים המדויקים אלא גם ירושלמי אשר סמך עליו ר' יונה הוא מלרע ובות לדעת רד"ק ופי'
ואון קטן לשמוע : (לה) ויזורר , אי אשטר"כידו , תרגום עטי' אותו מהלחוד והיוהי' : שפת
עריך : (לט) פקעת שדה , פי' בעל הערוך שהם כעין אבטיחים קטנים והם מרים ועשו'
מזרע שלהם שמן הוא שאמרו ה"ל בשמן פקועות . ויפלה , ענין בקיע : (מ) ויצקו , הוי"ד
מעמדת בניע' לחסרון וי"ד פ"א הפועל : (מא) וקדו , כו"ו אינה לתוספ' ענין כ' ויושא
אברהם או אסתר מלה נסתרת לבו וקמו : צק , כיוון בחסרון וי"ד נפתח ופי' נק
ההנשיל : (כב) וכרכול , שם השבולת כשהיא רכה : נקליכנו , נקליפתו : (מג) ומה איש ,
פעמים השם הנופל על האחד יפול על רבים והוא שם כלל והוא בעצמו שם פרט איש אקד :

דיזער טאפערע קריגער ווארד אויס
זעציג . (ב) נון האטטען דיא וירער
איינסט , אויף איינעם שטרייפצוגע
איינ יונגעס מעדכען אויס דעם לאנדע
ישראל'ס וועג געפיהרט , ווערלכעס
נאכהער נעמן'ס געמאהלין בעדיהנטע .
(ג) דא שפראך זיין גון צו איהרער
געביהטערין : מעכטע זיך דאך מיינ
הערר אן דען פראפעטען צו שמרון
ווענדען , דער ווירדע אירן געוויס
פאן זיינעם אויסזאץ היילען .

(ד) הירויף גינג נעמן צו זיינעם העררן ,
אונד זאגטע איהם : זא אונד זא שפראך
דאז מעדכען אויס דעם לאנדע
ישראל'ס . (ה) אונד דער קעניג פאן
ארם אנטווארטעטע : זא רייזע זיין ,
איך וויל דיר איין שרייבען און דען קעניג
פאן ישראל מיטגעבען . ער רייזטע נון
צו אונד נאהם צעהן טאלענטע וילבער ,
זעקס טויזענד גאלדשטוקקע אונד צעהען
פאאר קליידער מיט . (ו) ער איבער
גאב דאז שרייבען דעם קעניג פאן ישראל ,

גבור חיל מצרע : (ב) וארם
יצאו גדודים וישבו מארץ ישראל
בערה קטנה ותהי לפני אשת
נעמן : (ג) ותאמר לאגברתה
אחלי אדני לפני הנביא אשר
בשמרון אזיאסף אתו מצרעהו :
(ד) ויבא ויגד לאדניו לאמר
כזאת וכזאת דברה הנערה
אשר מארץ ישראל : (ה) ויאמר
מלך ארם לך בא ואשלחה
ספר לאמלך ישראל וילך ויקח
בירו עשר כפרים וישת
אלפים זהב ועשר חליפות
בגדים : (ו) ויבא הספר לאמלך
ישראל

דעססען

באור

רשי

(ב) וארם יצאו , רצה לאמר , שמכני ארם
יצאו גדודים . (רלב"ג) . בערה קטנה . יין
השני ששנו היתה זאת הכערה . ואמר קטנה ,
כי יש בערה גדולה (מדברי רד"ק) . ותהי
לפני אשת נעמן . והות משמש קדם אמת
נעמן . (הארמי) . (ג) אחלי אדני וגי'תסנו'
אדני ובקשותיו יהיו לפני הנביא אשר בשמרון ,
אז ירפאהו מנגע זרעתו . ואחלי שס , בפלס
אשרי . (מדברי רד"ק) . יאסף אוחו
מצרעהו . כתרנומו , סי' יתיה מכגירותיה .
וכקראת רפואת הזרעת אסיפה , מפני
שהמלוכה ישב בדר , ובהרפאו יאסף בין בני
ארם . (הכ"ל) . (ד) ויבא הספר אל מלך
ישראל

והרג את אחאז : (ב) יצאו גדודים
כשהולכין מארס או מארס מעמון לשלל
באר יונאו הוא קרוי גדוד : בערה
קטנה . ריבה קטנה נעיר נערון : ותהי
לפני . והות משמש קדם אמת נעמן :
(ג) אחלי אדני לפני הנביא . לשון ויחל
ושה בקשות כל המתפללים עליו יהיו
שיב'הנס לפני הנביא אחלי שוהייד'מנט
Souhaitement . (וואונט ,
פערלחנגן) כלומר זו היא בקשה שהוא
צריך לה : (ד) ויבא נעמן ויגד לאדניו .
לנוכך ארם : (ה) ויקח בירו . מנחה
לנביא : וששת אלפים זהב זהובים : (ו)
הספר אמר לו ועתה כבוא

לנביא : וששת אלפים זהב זהובים : (ו)
הספר אמר לו ועתה כבוא

הספר

ישראל לאמר ועתה כבוא הספר
 הנה אליה הנה שלחתי אליה את
 נעמן עבדי ואספתו מצרעתו :
 (ז) ויהי כקרא מלך ישראל את
 הספר ויקרע בגדיו ויאמר
 האלהים אני להמית ולהחיות
 כיונה שלח אלי לאסף איש
 מצרעתו כי אף דעו נא וראו
 כי מתאנדה הוא לי : (ח) ויהי
 כשמע אישע איש האלהים כי
 קרע מלך ישראל את בגדיו
 וישלח את המלך לאמר למה
 קרעת בגדיך יבא נא אלי וידע
 כי יש נביא בישראל : (ט) ויבא
 נעמן בכוסו וברכבו ויעמד
 פתח הבית לאישע : (י) וישלח
 אליו אלישע מלאך לאמר הלך
 ורחצת שבע פעמים בירדן

דעסטען אינהאלט וואר : מיט געגענע
 ווערטניגעס בריפע זענדע איך דיר מיינען
 דיהנער נעמן , היילע איהן פאן זיינעם
 אויסזאץ . (ז) אלס אבער דער קעניג
 פאן ישראל דען בריף געלעזן האטטע ,
 צעררים ער זיינע קליידער , אונד
 שפראך : בין איך דען איין גאטט , דער
 טערטען אונד ווידער לעבענר מאכען
 קאן , דאס דיוער מיר איינען אויסזעציגען
 שיקט , אום איהן צו היילען ? אבער
 געכט אכט , ער זוכט נור הענדעל מיט
 מיר אן צו פאנגען ! (ח) אלס נון אלישע ,
 דער מאן גאטטעס , ערפוהר , דאס
 דער קעניג זיינע קליידער צערריססען
 האטטע , שיקטע ער צו איהם , אונד
 לים איהם זאגען : ווארום צערריססעסט
 דוא דיינע קליידער ? ער זאלל צו מיר
 קאממן , אונד ערפאָהרען , דאס איין
 פראַפעט אין ישראל איזט . (ט) נעמן
 קאם נון מיט זיינען פפערדען אונד
 וואגען , אונד ריילט פאָר אלישע'ס
 הויטהיר . (י) אונד אלישע שיקטע
 יעמאנדען צו איהם הינאויס , אונד לים
 איהם זאגען : געה הין , באַדע דיר
 זיבען מאל אים ירדן , זאָ ווירסט דואַ

הספר

באור השי' וישב

ישראל לאמר , הביא הכפר אל מלך ישראל ,
 ודברי הספר היו : ועתה כבוא הספר הזה
 אליך . והיו בתחלת הספר דברים אחרים ,
 לא שדברים הכריזים ספר הכתוב . (הכ"ל) .
 (ז) האלהים אני וגו' , ולא נתן דבר הכביא
 אל לבו , אף על פי שהיה יודע כי הקדוש ברוך
 הוא עושה נסים על ידו , כי בוש לבא לפניו
 ולאמר לו להתחנן לאל בעבורו , לפי שהוא לא
 מתאננה הוא לי , מתעלל עלי עלילות
 (הכ"ל) . מתאננה הוא לי , מתעלל עלי עלילות
 ומבקש ממני דבר שלא אוכל לעשותו כדי שילחם עמו , כי בשלום היה אז עמו . (הכ"ל) . (ט)
 ויעמד פתח הבית , לפי שהיה נעמן מזרע , לא היה יכול לבא אל בית אישע , כי המזרעיים
 היו פרושים בימים ההם

הספר הזה וגו' . חסיפס בנוצורע הוא
 ל' רפואתו כי בסתרפאותו הוא גאספ
 אלתוך בני אדם ובחוליו הכל בדילון
 היומינו : (ז) האלהים אני . ה"א נקוד
 פתח ללמוד שהוא בלשון תמויה :
 היה שומע אליו להכניע עבודת העגלים . (הכ"ל) .
 וישלח אליו מלאך לאמר הלך ורחצת שבע פעמים בירדן

הספר הזה

דיין פֿאַריגעס פֿלייש ווידער ערהאַלטען ,
 אונד ריין ווערדען . (יא) דאָ צירנטע
 נעמן , פֿוהר הינוועג , אונד שפראַך :
 איך דאַכטע , ער ווירדע צו מיר הערויס
 קאַממען , זיך הינשטעללען , דען נאַמען
 דעם עוויגען , זיינעם גאַטטעס , אַנרוֹפֿען ,
 זיינע האַנד אויף ריאַ שאַדראַפֿטען
 שטעללען לעגען , אונד זאָ דען אויסזאָגן
 היילען . (יב) וויאָ ? זינד ניכט רמשק'ס
 פֿלייסע , אמנה אונד פרפר , ווייט
 בעססער , אַלס אַללע געוועססער
 ישראל'ס ? קעננט' איך מיך ניכט אין
 דיזען באַדען , אום ריין צו ווערדען ?
 אונד זאָ גינג ער פֿאַללער צאָרן הינוועג .
 (יג) אַבער זיינע בעדיהנטען טראַטען
 צו איהם הין , אונד שפראַכען : אָ הער!
 דזעטטע דיר דער פראַפֿעט עטוואַז
 שווערעס פֿעראַרדנעט , ווירדעסט דוא
 עס ניכט בעפֿאַלגט האַבען ? אום זאָ פֿיל
 מעהר , דאָ ער דיר נור זאַנטע : באַדע
 דיך , אונד דוא ביסט ריין ! (יד) ער גינג
 נון צום ירדן הינאַב , אונד טויכטע זיך
 זיבען מאל דאָרין אונטער , וויאָ דער
 מאַן גאַטטעס בעפֿאַהלען האַטטע ;

הירוף בעקאם ער איין פֿלייש , וויאדאז פֿלייש איינעם יונגען קנאַבען , אונד וואָרד
 גאַנץ ריין . (טו) נון קעהרטע ער מיט זיינעם גאַנצען

באור

מן כל חברה אנושית, כנידע . (יא) והניף
 ידו אל המקום ואסף המצורע, ויריס ידיה
 על אתר בית מחתא ותתסי סגירותא .
 (הכשדי) . (יג) אבי, כמו אדוני, וכן
 תרגם יוכתן מרי, וכן (שמואל א' כ"ד) אבי
 ראה גם ראה . (רד"ק) . דבר גדול וגו' .
 רובה לאמר, אילו דבר אליך הנביא לעשות
 דבר גדול, הלא תעשה כדי שתרכא, אף כי
 אמר אליך שתרכא בדבר קל כזה, והוא
 הרחיבה בירדן שבע פעמים, שיש לך לעשות
 דבריו . (רלב"ג) . (יד) וישב בשרו .
 (להיות) כבשר נער קטן . (טו) ויעמד

וַיֵּשֶׁב בְּשָׂרָה לְךָ וַיִּטְהַר :
 (יא) וַיִּקְצַף גַּעְזָן וַיִּלְךְ וַיֹּאמֶר
 הִנֵּה אָמַרְתִּי אֵלַי יֵצֵא יְצוּא וְעָמַד
 וְקָרָא בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָיו וְהִנֵּיף
 יָדוֹ אֶל־הַמָּקוֹם וְאָסַף הַמְצוּרֵעַ :
 (יב) הֲלֹא טוֹב אֲבָנָה וּפְרַפֵּר
 נְהַרוֹת דְּמִשְׁק מִכֹּל מִימֵי יִשְׂרָאֵל
 הֲלֹא־אֶרְחֵץ בָּהֶם וַיִּטְהַרְתִּי וַיִּפֹּן
 וַיִּלְךְ בַּחֲמָה : (יג) וַיִּגְשׁוּ עֲבָדָיו
 וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ אָבִי דָּבָר
 גָּדוֹל הִנְבִּיא דָּבָר אֵלֶיךָ הַלּוֹא
 תַעֲשֶׂה וְאֵף כִּי־אָמַר אֵלֶיךָ רַחֵן
 וַיִּטְהַר : (יד) וַיִּרְדַּ וַיִּטְבַּל בִּירְדֵן
 שִׁבְעַ פְּעָמִים כְּדַבֵּר אִישׁ הָאֱלֹהִים
 וַיֵּשֶׁב בְּשָׂרוֹ כְּבֶשֶׂר נֶעַר קָטָן
 וַיִּטְהַר : (טו) וַיֵּשֶׁב אֶל־אִישׁ
 הָאֱלֹהִים

האנשים

רשי

מתחנה . מבקש תואנה להתגרות בו :
 מתחנה . לשון עלילות : (יא) הנה
 אמרתי . סבור הייתי אלי יצא הנביא
 וידבר עמי ויראה את החולי וסניף ידו
 אל מקום הצרעת : (יג) אבי . כמו
 אדוני : הלא תעש' וכי לא תעשהו אפי'
 אמר לך דבר טורח . ואף כי קל וחומר
 שאמר לך דבר קל רחן וטהר : (טו) ברכה
 לפניו

הַאֱלֹהִים הוּא וְכָל־מַחְנֵהוּ וַיָּבֹא
וַיַּעֲמֵד לְפָנָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא
יָדַעְתִּי כִּי אֵין אֱלֹהִים בְּכָל־הָאָרֶץ
כִּי אִם־בְּיִשְׂרָאֵל וְעַתָּה קַח־נָא
בְּרָכָה מֵאֵת־עַבְדְּךָ : (טו) וַיֹּאמֶר
חִי־יְהוָה אֲשֶׁר־עַמְדָתִי לְפָנָיו
אִם־אֶקַּח וַיִּפְצַר־בוּ לְקַחַת
וַיִּמָּאן : (יז) וַיֹּאמֶר גַּעֲמָן וְלֹא
יָתֵן נָא לְעַבְדְּךָ מִשָּׂא צְמֹד־
פְּרָדִים אֲדַמָּה כִּי לֹא־יַעֲשֶׂה
עוֹד עַבְדְּךָ עִלָּה וּזְבַח לְאֱלֹהִים
אֲחֵרִים כִּי אִם־לַיהוָה :
(יח) לְדַבֵּר הַזֶּה יִסְלַח יְרֵחוֹ
לְעַבְדְּךָ בְּבֹא אֲדָנִי בֵּית־רְמוֹן
לְהַשְׁתַּחֲוֹת שָׁמָּה וְהוּא נִשְׁעַן
עַל־יָדָיו וְהַשְׁתַּחֲוִיתִי בֵּית רְמוֹן
בְּהַשְׁתַּחֲוִיתִי בֵּית רְמוֹן יִסְלַח

נא

רש"י

ברכה • מנחת שלום של הקבלת פנים
ששאל תלמוד חו עבד בשלום הרב
שולדו בלע"ז Salut. (בעגריסונג /
כמו ראשית ל"ג") : (טו) אם אקח •
שדמי עבודה זרה ונעורצין בו •
(יז) ולא • לשון בקשה לשון סלואי •
יותן נח • מאדמה זו מארץ ישראל שסי'
קדושה משא שני פרדי' ואשחנה לעירי
ואעשה אותה מוזבח : (יח) בית רמון •
שם עבודה זרה : והשתחוית • על כרחי

כשזוקה

געפֿאַר־גע צו דעם געטטליכען מאַנגע
צוריק , שטעללטע זיך פֿאַר איהן , אונד
שפראך : איצט ערקעננע איך , דאָס
קיינ גאָטט אויף דער גאַנצען ערדע איזט ,
אלס נור אונטער ישראל ! נים דאָך
נון איין געשענק פֿאַן דיינעם קנעכטע
אַן • (טו) אלישע אָבער ערווידערטע :
זאָ וואָהר דער עוויגע לעבט , דעם איך
דיהנע , איך נעהמע ניכטס ! יענער
דראַנג אין איהן , אָבער ער שלוג עם
אויס • (יז) דאָ שפראך נעמן : דוא
ניממסט אַלואַ ניכטס אַן ? לאַם דאָך
זועניגסטענס דיינעם קנעכטע זאָ פֿיל
ערדע געבען , אלס איין פֿאַאַר מויל •
טהירע טראַגען קעננען ! דען ריין קנעכט
זוירד פֿאַרטאַן קיינעם אַנדערן גאָטט ,
אלס דעם עוויגען אַלליין אָפֿפֿער ברינ־
גען • (יח) נור דיזעם פֿערצייה דער
עוויגע דיינעם קנעכטע , ווען נעמליך
מיין הערר איז דען טעמפעל רמוֹן'ס
געהט , דאָזעלכסט זיינען גאָטטעס •
דיהנסט צו פֿערריכטען , אונד ווייל ער
זיך איממער אויף מיך שטיצט , זאָ מוס
אויך איך אין רמוֹן'ס טעמפעל נידער •
פֿאַללען ; מעכטע דאָך דיזעם נידער •

באור

פֿאַללן

לפניו • עתה היה ברפא מרעתו , ולפני בא
בעמחאל אלישע • אין אלהים , לית אלה
קיס • (הכשדי) • ברכה , תקרובתא •
(הנ"ל) • (טו) אשר עמדתו לפניו ,
שבועה זו למד מרבו אליהו • (מדברי רד"ק) •
(יז) ולא יתן נאווו' • דונה לאמר , כניח זה
אחד שאין רכוסך לקחת גמול על זה שעשית לי
מן הטוב , אך אשאל עמך שתתן לי דרך אופל
לעבוד צו השם יתברך , שעשה לי זאת הטובה •
(מדברי רלב"ג) הכה דעתו ז"ל נראי' מטעמי
המקרא , כי מלת ולא מוקדת בטעם זקף
גדול , שהיא מסיק גדול • ועל פיו מתורגם

אשכנזית

3 2 ג ב

לפניו • עתה היה ברפא מרעתו , ולפני בא
בעמחאל אלישע • אין אלהים , לית אלה
קיס • (הכשדי) • ברכה , תקרובתא •
(הנ"ל) • (טו) אשר עמדתו לפניו ,
שבועה זו למד מרבו אליהו • (מדברי רד"ק) •
(יז) ולא יתן נאווו' • דונה לאמר , כניח זה
אחד שאין רכוסך לקחת גמול על זה שעשית לי
מן הטוב , אך אשאל עמך שתתן לי דרך אופל
לעבוד צו השם יתברך , שעשה לי זאת הטובה •
(מדברי רלב"ג) הכה דעתו ז"ל נראי' מטעמי
המקרא , כי מלת ולא מוקדת בטעם זקף
גדול , שהיא מסיק גדול • ועל פיו מתורגם

פאללען דער עוויגע מיר פערצייהען! (יט) אונד אלישע אנטווארטעטע: ציה
 דיין איין פרידען! אלס עד איינע שטרעקע
 לאנדעם גערייזט וואר, (כ) דא שפראך
 גיחוי, דער ריהנער דעם געטטליכען
 מאננעס אלישע, צו זיך זעלבסט: מיין
 הערר שלוג נעמן, דעם ארמי, אב,
 דאז, וואס ער מיט בראכטע, פאן איהם
 צו נעהמען; אכער, ביים עוויגען! איך
 לויפע איהם גאך, אונד נעהמע איהם
 עטוואן אב. (כא) ער ליף איהם אלאץ
 גאך. אלס נעמן איהן זא לויפען זאה,
 שטירצטע ער פאם וואגען איהם
 ענטגעגען, אונד פראגטע: איזט אללעס
 וואהל? (כב) אללעס וואהל, אנט-
 ווארטעטע גיחוי, מיין הערר שיקט מיך
 נור הער, אונד לעסט דיר זאגען, דאס
 זא עבען צווייא יונגע פראפעטענשילער
 אויס דעם געברגע אפרים בייא איהם
 אנגעקאממען זינד, דוה מעכטעסט
 איהנען דאהער געפעלליגסט איין טא-
 לענט זילבר אונד צווייא פאאר קליידער
 שענקען. (כג) נעמן ערווידערטע,
 מעכטעסט דוא דאך צווייא טאלענטע
 נעהמען

באור

אשכנזית • (יט) ויאמר לו לך לשלום,
 קצר הכתוב, אך המובן מזה, שנתן לו בקשתו,
 צמה שנקש לו לעבוד את השם יתברך.
 (רלב"ג) • כבדת ארץ • עיין בבאור
 התורה לרמב"מ זכרוננו לברכה, על פסוק
 צעוד כבדת ארץ וגו' (ראשית ל"ה ומ"ח).
 (כ) ויאמר גיחוי, ויאמר בלבו • (רד"ק).
 (כא) ויפל מעל המרכבה לקראתו •
 הנה כאשר ראה נעמן את גחזי רץ מאחריו,
 חרד חרדה גדולה, כי חשב שקרה מקרה רע
 בבית הנביא, ולכן מהר לרדת מעל מרכבתו,
 עיין רצון והסכמה לדבר, כמו הואל כא, ולין
 (שופטים י"ט) • והטעם, שאמר נעמן לגחזי:

נא יהיה לעבדך בדבר הזה:
 (יט) ויאמר לו לך לשלום וילך
 מאתו כבדת ארץ: (כ) ויאמר
 גיחוי נער אלישע איש האלהים
 הנה חשך אדני את נעמן
 הארמי היה מקחת מידו את
 אשר הביא חיהוה פראם
 רצתי אחריו ולקחתי מאתו
 מאומה: (כא) וירדה גיחוי
 אחרי נעמן ויראה נעמן רץ
 אחריו ויפל מעל המרכבה
 לקראתו ויאמר השלום:
 (כב) ויאמר שלום אדני שלחני
 לאמר הנה עתה זה באו אלי
 שני נערים מהר אפרים מפני
 הנביאים הנהגא להם כפר-
 כסף וישתי חליפות בגדים:
 (כג) ויאמר נעמן הואל קח
 רש"י ככרים

כששוחה אדוני והוא נשען על ידי:
 (יט) כבדת ארץ • שם מדה של קרקע
 כמו למדי כרם ארפיג"ט זלע"ז
 Arpent. (חיין יאכארט, מארגן
 לאנד): (כ) מאומה • חסר חלף לפי
 שהיתה לקיחה זו למום: (כא) ויפל •
 ואיתרכין: (כג) הואל • השצע
 ששלחך
 ושאל לשלום אלישע ובני ביתו • (כג) הואל,
 ולין (שופטים י"ט) • והטעם, שאמר נעמן לגחזי:
 התרנה

